

UNDERVISNING OM ESG

Inspirationskatalog til undervisere

Baggrund

Inspirationskataloget er udviklet i aktionslæringsprojektet Fremtidens grønne Landmand.

I projektet har undervisere fra Danske Landbrugsskoler 12 medlemsskoler gennem 6 forskellige aktionslæringsforløb udviklet og afprøvet læringsaktiviteter og -forløb, der skal styrke landbrugselevernes grønne faglige og personlige kompetencer.

De 6 aktionslæringsforløb, sætter fokus på

Faglige grønne kompetencer	Personlige grønne kompetencer
▪ Fremtidens grønne produkter › Grønt protein ▪ Landmanden som energiproducent ▪ Cirkulær (bio)økonomi ▪ Bæredygtige produktionsformer, digitale data og teknologi › Kvæg i fremtidens grønne landbrug › Regenerative dyrkningsprincipper ▪ ESG	▪ Grønt mindset ▪ Helhedsforståelse og tværfaglighed ▪ Empati og nysgerrighed ▪ Fremtidskompetence ▪ Livslang læring

Udviklede materialer

Aktiviteter og -forløb udviklet i projektet, publiceres i en række temaspecifikke inspirationskataloger.

Hvert katalog suppleres af en padlet, som indeholder links til relevante læringsressourcer. Padlet om ESG findes på [ESG](#)

Af hensyn til Copyright er PowerPoints ikke eksternt publiceret, men deles på intern platform for undervisere på landbrugsuddannelsen.

Målgruppe for dette inspirationskatalog

Den primære målgruppe er undervisere ved landbrugsuddannelsen, men katalogerne kan også anvendes som inspiration til temaforløb i andre erhvervsuddannelser, øvrige ungdomsuddannelser eller i udskolingen.

Projektet gennemføres af Gråsten Landbrugsskole i samarbejde med:

- Asmildkloster Landbrugsskole
- Bygholm Landbrugsskole
- Dalum Landbrugsskole
- Grindsted Landbrugsskole
- Herningsholm Landbrugsskole
- Jordbrugets Uddannelsescenter Århus
- Kalø Økologisk Landbrugsskole
- Kjærgård Landbrugsskole
- Landbrugsskolen Sjælland, Høng
- Nordjyllands Landbrugsskole
- Slagelse Landbrugsskole, ZBC.

Projektleder: Sissel Kondrup/Anne Hundahl Erbs, Danske Landbrugsskoler.

Grafisk opsætning: Videnscenter for Jord- og Landbrug, Lene K. Kessler.

Fremtidens grønne Landmand gennemføres i perioden
1. januar 2023 til 31. december 2025.

Støttet af Børne- og Undervisningsministeriets pulje til udvikling og afprøvning af undervisningsforløb på erhvervs- og arbejdsmarkedsuddannelser inden for grøn omstilling og bæredygtighed.

Indhold

Læringsmål som styrker elevernes kompetencer i forhold til ESG . .	4
Udviklede og afprøvede forløb	5
HF1 EUX/HF2 EUD Innovation og iværksætter:	
Den bæredygtige forretningsmodel	6
Øvelse 1:	11
Opgave 2: Dobbeltvæsentlighedsanalyse.	12
Case: Den bæredygtige forretningsmodel	14
HF1/HF2 EUX Finansiering C: ESG som vej til billigere realkreditfinansiering for landbrugsvirksomheder	16
Case: Lille Gård	18
HF2 EUD/EUX Bæredygtighed, husdyr og plantedyrkning:	
ESG i landbruget – fra begreb til praksis.	20
Opgave: Virkemidler i planter- og husdyrproduktion	23
Opgave: ESG-miniprojekt.	24
PL Økonomi og produktionsstyring: ESG i praksis – ressourcer, forbrug og CO₂e:	25
PL: ESG Climate og Report PL	27
Opgave 1: ESG-projekt – Oplæg	30
Opgave 2: Dobbeltvæsentlighedsanalyse.	31
Opgave 3: SMART-mål og handleplaner	32
Opgave 4: Præsentation af jeres produkt/resultater	33
AØ Bæredygtighed: Bæredygtighed – klimadag	34
Opgave: ESG ledelsesrapport	36
Opgave: ESG ledelsesrapportdel 1.	37
Opgave: ESG ledelsesrapportdel 2	38
AØ strategisk ledelse: ESG.	39
Opgave: Beskrivelse til kvæg opgave om rollespil	42
Opgave: Beskrivelse til gris og planter opgave om rollespil	46

Læringsmål som styrker elevernes kompetencer i forhold til ESG

1. **Viden** om ESG ramme om de 12 overordnede EU-forordninger og forståelse af scope 1, 2 og 3 og almen begrebsforståelse.

Forståelse af koblingen mellem konkrete produktionsvalg (foder, energi, jordbehandling, plantebeskyttelse, maskinstrategier mv.) og den samlede ESG-profil.

E- Enviromental - Miljø

2. **Viden om** landbrugets påvirkning af klimaet, herunder drivhusgasudledninger, kulstofkredsløb, CO₂e og centrale klimabegreber.
3. **Viden om** planetære grænser og om spillet mellem dyrkningssystemer, naturressourcer, jord, vand, biodiversitet, miljø og næringsstoffer.

S - Social

4. **Viden om** sociale forhold i landbrug, herunder

der arbejdsmiljø, sikkerhed, trivsel, læring og ansvarlig arbejdspraksis.

5. **Forståelse af**, hvordan produktion påvirker medarbejdere, lokalsamfund og værdikæder, samt hvordan sociale data kan dokumenteres og forbedres.

G - Governance - Ledelse

6. **Viden om** ESG-rapportering, relevante datatyper, og hvordan dokumentation anvendes i landbrug til drift, gennemsigtighed, afsætning og dyrevelfærd.
7. **Viden om** gældende regler, certificeringsordninger og Governance-krav, samt deres betydning for drift, strategi og kvalitet.

Udviklede og afprøvede forløb

Trin	Fag/Forløb	Titel	Skole
HF1 EUX/ HF2 EUD	Iværksætteri og innovation	Den bæredygtige forretningsmodel	Asmildkloster Landbrugsskole
HF1/HF2 EUX	Finansiering C	ESG som vej til billigere realkreditfinansiering for landbrugsvirksomheder	Kjærgård Landbrugsskole
HF2 EUD/ EUX	Bæredygtighed, husdyr og plantedyrkning	ESG i landbruget- fra begreb til praksis	Landbrugsskolen Sjælland, Høng
PL	Økonomi og produktionsstyring	ESG i praksis – ressourcer, forbrug og CO ₂ e	Bygholm landbrugsskole
PL	Produktionsstyring og ledelse	ESG Climate og Report PL	Dalum Landbrugsskole Grindsted Landbrugsskole
AØ	Bæredygtighed	Bæredygtighed - klimadag	Gråsten Landbrugsskole
AØ	Strategisk ledelse	ESG	Nordjyllands Landbrugsskole

HF1 EUX/HF2 EUD Innovation og iværksætteri: Den bæredygtige forretningsmodel

Overordnede mål:

- 1 Eleven har kendskab til innovations-, iværksætter- og selvstændighedsbegrebet.
- 2 Eleven kan gøre rede for etableringsforhold, erhvervsstrukturen og virksomhedens organisatoriske struktur.
- 3 Eleven har kendskab til betydningen af løbende forandringer, innovationsprocesser og motivationsfaktorer der fremmer innovation.

Samlet omfang: en uges varighed.

Forløbsbeskrivelse:

Forløbet indeholder aktiviteter og processer, hvor eleven får kendskab til innovation og iværksætteri, samt selv arbejder med udviklingen og processen i en forretningsmodel. Fra idé til værdi.

Eleven præsenteres for grundlæggende teori, som giver kendskab til innovations-, iværksætter- og

selvstændighedsbegrebet. Eleven aktiveres ved øvelser, virksomhedsbesøg/oplæg, case arbejde og fremstilling af video.

Kendskabet til betydningen af løbende forandringer, innovationsprocesser og motivationsfaktorer sker via løbende feedback, evaluering af processen og produktet. Primært ifm. case arbejdet.

Aktivitet	Indhold	Elevinvolvering	Læringsmål	Tegn på målfrielse	Omfang	Materialer
Innovation eller udvikling	Øvelse: innovation og udvikling?	Dialog.	Kendskab til begrebet innovation.	Aktiv dialog med vidensdeling og synspunkter.	10 min. inkl. opsamling.	Øvelse 1 (se nedenfor).
Innovation i landbruget	Innovation i landbruget: – har vi det? Kom med Eksempler ▪ 2 & 2 elever ▪ 5 min.	Dialog. Noter evt. eksempler.	Kendskab til begrebet innovation.	Praktiske eksempler.	15 min. inkl. opsamling.	Evt. papir eller computer til noter.
100 anvendelser	3-5 personer pr. gruppe ▪ 1 computer ▪ 1 genstand ▪ 15 min. ▪ 100 måder at anvende den udleveret ting til/på.	Gruppearbejde med dialog.	Kendskab til løbende forandringer og innovationsprocesser.	Kreativitet ift. udleveret produkt, hvor de ikke begrænses, men ser/finder muligheder og løsninger.	15 min. til opgaven + 10 min til opsamling.	Materiale til øvelsen: 100-anvendelser f.eks. kaffefilter, elastik, pose, flag, blyant, kop, papir, tandstik. 1 computer pr. gruppe.

Aktivitet	Indhold	Elevinvolvering	Læringsmål	Tegn på målfrielse	Omfang	Materialer
Hvad skal en iværksætter være god til...?	Notér alle de ting, I kan komme i tanke om en iværksætter skal være god til. - Grupperne fra 100 – anvendelser - Noter i punktform 10 min.	Gruppearbejde med dialog. Aktiv søgning i evt. kilder.	Kendskab til iværksætter- og selvstændighedsbegrebet.	Eleven reflekter og har opnået kendskab til, hvad begrebet iværksætter dækker over.	10. min til opgave og 10. min til opsamling og dialog.	Ingen. Evt. slide med tips til "sådan bliver du iværksætter"
Hvordan vurderes man som iværksætter?	Filmklip fra Løvens hule.	Ser og observerer.	Kendskab til betydningen af en forretningsplan/model.	Synliggørelse for eleven.	5 min.	Pitch Link: ESG
Mød de 6 forbrugertyper	Læs dokument: "Mød de 6 forbrugertyper, udklip" - Hvem tror I handler hvor, og hvorfor? - Hvad tror I de forskellige køber, og hvorfor? - Øko eller ikke-øko. - Dansk eller ikke dansk. - Dyrvelfærdsmærker. - Andet?	De skal selv læse/søge viden i det udleverede materiale, hvortil læsespørgsmål besvares, evt. i grupper.	Kendskab til betydningen af løbende forandringer, innovationsprocesser og motivationsfaktorer, der fremmer innovation.	Eleven bliver bevidst om, at ikke alle kunder er ens, uanset, hvilket produkt eller service en forretning tilbyder, samt at der løbende sker forandringer i kunde- og forbrugertyper.	30 min. Hvis det ikke er hele analysen eleverne skal læse.	Hent hele analysen her: Link: Her er danskerne; mød de 6 forbrugertyper Der kan med fordel klippes i analysen, så eleverne ikke får udleveret den fulde analyse, men udklip om de 6 forbrugertyper.
B2B & B2C	Filmklip fra Løvens hule.	Ser og observerer.	Eleven skal have kendskab til, hvordan ens produkt/service bliver solgt til kunden.	Forståelse af, hvad B2B og B2C er.	20 min.	Filmklip: Løvens Hule: Sæson 7 – Løverne skyder på det hele DRTV fra 15:30 til 28:00.
Virksomhedsbesøg og/eller oplæg	Find en innovativ virksomhed eller iværksætter, som har fokuseret på en bæredygtig løsning eller forretningsmodel.	Dialog.	Eleven kan gøre rede for etableringsforhold, erhvervsstrukturen og virksomhedens organisatoriske struktur.	De studerende har fået en forståelse for bæredygtighed i praksis og kan redegøre for virksomhedens opbygning.	Minimum 90 min.	

Aktivitet	Indhold	Elevinvolvering	Læringsmål	Tegn på målfrielse	Omfang	Materialer
Præsenter de studerende for ESG	Filmklip om ESG.				3 min.	Filmklip ESG Link: ESG
Bæredygtighed i virksomheder	Undersøg bæredygtighed og ESG i tre forskellige virksomheder indenfor samme branche. De studerende undersøger de tre virksomheder via deres hjemmesider og noter: - Hvordan virksomhederne arbejder med bæredygtighed og ESG? - Sammenlign de tre virksomheder og deres indsatser.	De skal selv læse/søge viden.	Eleven har kendskab til betydningen af løbende forandringer, innovationsprocesser og motivationsfaktorer, der fremmer innovation.	De studerende reflekterer over virksomhedernes indsatser, samt udviklingsmuligheder.	30 min.	Forslag til virksomheder og brancher, f.eks.: Virksomheder som sælger planter (Plantorama, Billig Blomst og den lokale planteskole).
Opgave: dobbeltvæsentlighedsanalyse	De studerende skal på virksomhedsbesøg hos en virksomhed/butik i nærheden. F.eks. Plantorama, Rema1000, Brugsen eller Normal.	De skal selv søge viden og bringe de kompetencer de har fået i faget i spil ift. analysen.	Kendskab til løbende forandringer og innovationsprocesser.	Udarbejder og reflekterer over bæredygtige gevinster og økonomiske omkostninger.	90 min. inkl. virksomhedsbesøg og analyse.	Opgave 2: Dobbeltvæsentlighedsanalyse (se nedenfor).

Aktivitet	Indhold	Elevinvolvering	Læringsmål	Tegn på målfrielse	Omfang	Materialer
Præsentations af case	Præsentation af casen. Case: Den bæredygtige forretningsmodelsamt gennemgang af dokumenterne. Den bæredygtig forretningsmodel og Den bæredygtige forretningsmodel (tom).	Fællespræsentation eller eleven selv læser casen igennem.			20 min.	Kan både vises elektronisk og udskrives: Case: Den bæredygtige forretningsmodel (se nedenfor). Den bæredygtig forretningsmodel - med hjælpespørgsmål. Link: ESG Den bæredygtige forretningsmodel (tom). Link: ESG
Gruppedannelse	Gruppedannelse: 3-4 personer pr. gruppe.					Kan både være elev og/eller underviserstyret.
Brainstorm i 3 steps	I tre steps skal de studerende brainstorme. De tre runder består af: - Post-it. - Billeder. - Brainstorm. De beskrives: Opgave 2, brainstorm.	Eleven skal selv udføre opgaven.	Kendskab til løbende forandringer og innovationsprocesser.	Eleven og gruppen fastsætter et produkt/service de ønsker at arbejde med ift. casen.	Op til 45 min., minimum 20 min.	Materialer: - post-it's, - skriveredskaber, - forskellige billeder (udskrevet), - A3-papir. Se opgave 2, Brainstorm.

Aktivitet	Indhold	Elevinvolvering	Læringsmål	Tegn på målfrielse	Omfang	Materialer
Case arbejde	Eleverne går nu i gang med case opgaven. Løbende vejledning.	Eleven skal selv udarbejde casen og den bæredygtige forretningsmodel.	Eleven har kendskab til betydningen af løbende forandringer, innovationsprocesser og motivationsfaktorer der fremmer innovation. Kendskab til løbende forandringer og innovationsprocesser. Eleven kan gøre rede for etableringsforhold, erhvervsstrukturen og virksomhedens organisatoriske struktur.	Eleven og gruppen udarbejder forretningsmodellen og sprint-modellen med fokus på processen fremfor resultatet.	5 timer	Case: Den bæredygtige forretningsmodel (se nedenfor).
Feedback	Klassen ser i fællesskab videoerne. Der gives en skriftlig feedback til grupperne ift. casen.				90 min.	
Evaluering	Undervisning evalueres vha. evalueringsspørgsmålene øverst.				30 min.	

Evaluering af forløbet:

Forløbet evalueres løbende ift. eleven, hvor processen fra idé til værdi skal evalueres som proces og ikke som produkt. Denne selvevaluering sker vha. sprintmodellen. Der gives en skriftlig feedback på case arbejdet som afrunding på case arbejdet.

Øvelse 1:

Hvornår er noget innovation, og hvornår er noget udvikling?

2 & 2: snak om overstående i 3 min.

- Er der forskel?
- Hvad er forskellen?

Foto: AdobeStock

Her skal I:

- Note ark til indsatsområder:**

Opgave 2: Dobbeltvæsentlighedsanalyse (fortsat)

Matrix, dobbeltvæsentlighed

Økonomiske omkostninger	Store			
	Lave			

Case: Den bæredygtige forretningsmodel

Formål:

Formålet med opgaven er, at I skal have kendskab til den bæredygtige forretningsmodel og derudover vide, hvordan den kan udarbejdes med afsæt i jeres egen innovative idégenerering.

Tidsplan (et modul á 110 min.):

- 1. modul:** Brainstorm og idégenerering. Kendskab til den bæredygtige forretningsmodel med afsæt i Business Model Canvas samt opstart på udarbejdelsen heraf.
- 2.-4. modul:** Arbejde med casen og vejledning.
- 5. modul:** Videopræsentation af casen efterfulgt af skriftlig feedback.

Case:

Find på og lav en forretningsmodel

Casen tager udgangspunkt i, at I skal innovere et produkt eller en service – altså finde på eller videreudvikle et produkt eller en service. Vi laver brainstorm og idégenerering sammen i klassen.

Derefter skal I lave en bæredygtig forretningsmodel over jeres produkt eller service. Her tager I udgangspunkt i Den bæredygtige forretningsmodel, som bygger på Business Model Canvas.

Der vil være hjælpespørgsmål tilknyttet modellen, som I får udleveret. Tag gerne afsæt i dem, men uddyb endelig med andre relevante spørgsmål.

Procesrefleksioner:

Undervejs i udarbejdelsen af jeres forretningsmodel skal I reflektere over processen/forløbet. Brug modellen på næste side (sprintmodellen). Brug 10 min. i slutningen af hvert modul på at reflektere over processen og notér gerne i modellen.

Præsentationen:

Der skal laves en videopræsentation, som vises for klassen og underviseren.

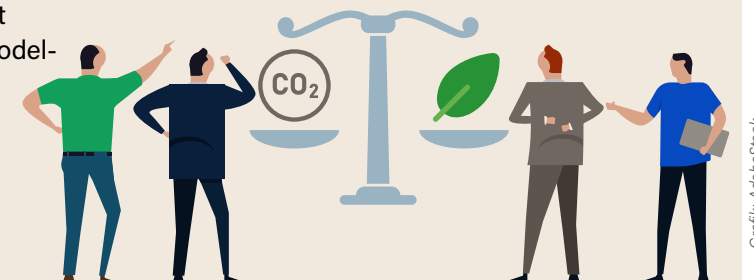
Præsentationen forventes at vare cirka 8–10 min., hvor produktet eller servicen præsenteres sammen med forretningsmodellen. Undervejs skal jeres refleksioner over processen inddrages.

Formatet minder om Løvens Hule, blot som video.

Rammerne:

Der fraværsregistreres ved hvert modul, både ved modulets start og slut. Det vil sige, at det forventes, at ALLE møder op i klassen ved modulets start og igen 5 minutter inden modulet slutter.

Der vil være vejledning i klassen.

Grafik: AdobeStock

Case: Den bæredygtige forretningsmodel (fortsat)

Tegning: Anne Hundahl Erbs

Sprintmodellen (egen tilvirkning):

Planlæg og planlægning	Idegenerering og forslag	Udvælgelse og udarbejdelse	Prototype og skabelse	Test og evaluering

HF1/HF2 EUX Finansiering C: ESG som vej til billigere realkreditfinansiering for landbrugsvirksomheder

Overordnede mål:

Eleverne skal kunne:

- Anvende finansieringsbegreber til at analysere realkreditlån.
- Forstå, vurdere og anvende ESG-begreber i relation til finansiering.
- Vurdere, hvordan ESG-initiativer påvirker en landbrugsvirksomheds adgang til finansiering, herunder prissætning, kreditvurdering og risikoprofil.
- Udarbejde en finansieringsanalyse, der indrager både økonomiske og bæredygtighedsmæssige parametre.

Kompetencemål:

- Eleverne skal kunne foretage en finansiel analyse af en virksomheds finansieringsmuligheder, og vurdere konsekvenserne af ESG-tiltag for kreditgivning og låneomkostninger.

Samlet omfang: 1 uge.

Forudsætninger: Gennemgang af kapitel 6 (obligationer) og 7 (realkredit) i Systime.

Forløbsbeskrivelse:

Forløbet undersøger, hvordan en landbrugsvirksomhed kan anvende ESG-tiltag til at opnå bedre lånevilkår hos et realkreditinstitut. Eleverne arbejder problemorienteret med udgangspunkt i den udleverede case-ejendom Lillegård.

Eleverne skal:

- analysere virksomhedens ESG-status,
- undersøge realkreditinstitutternes krav til grønne lån og ESG-rabatter,
- vurdere hvilke tiltag Lillegård kan implementere,
- analysere forskellen på lån med og uden ESG-fordele,
- udarbejde en samlet finansieringsanalyse samt en præsentation.

Arbejdet bygger på PBL-metoden, hvor eleverne løbende identificerer, hvilke oplysninger de mangler, hvilke teorier de skal anvende, og hvordan de vil besvare problemformuleringen.

Aktivitetens navn	Indhold (Hvad og hvordan?)	Elevernes involvering	Formål	Tegn på målopfyldelse	Omfang	Materialer
1. Introduktion til ESG og finansiering	Oplæg om ESG, grønne lån, realkredit og obligationsmarkedet.	Dialog, notatskrivning.	Forstå ESG og sammenhæng med finansiering.	Elever kan forklare ESG-begrebet og grønne lån.	1 lektion.	Realkreditinstitutternes tilbud på "grønne lån" og ESG-rabatter, Link: Danske Bank klar med rammer for grønne lån og obligationer
2. Case gennemgang: Lille gård	Introduktion til data, bedriftstype, nuværende ESG-tiltag.	Gruppearbejde og diskussion.	Identificere eksisterende viden og mangler.	Korte gruppenotater.	1 lektion.	Case: ESG-rapport Lille gård (se nedenfor).
3. Realkredit og ESG-krav	Gennemgang af ESG-kreditkrav fra notat (s. 3-16).	Gruppearbejde med uddrag.	Forstå hvordan kreditgivere vurderer ESG.	Elever kan forklare krav og scoring.	1 lektion.	Notat om ESG-kreditgivning Link: ESG
4. Analyse af mulige initiativer (SEGES)	Elever undersøger relevante ESG-tiltag.	Værktøjsbaseret analyse.	Identificere praktiske tiltag.	Liste over mulige initiativer.	2 lektioner.	SEGES virkemiddelskatalog Link: Opdatering af virkemiddelkataloget: Nye tiltag og forbedrede beregninger
5. Finansiell analyse	Beregning af låneomkostninger m./u. ESG-rabatter.	Øvelsesark og låneberegner.	Anvende finansieringsteori.	Korrekte beregninger og argumentation.	2 lektioner.	Låneberegner.
6. Udarbejdelse af produkt	Skrivning af analyse + udarbejdelse af PowerPoint.	Gruppearbejde.	Formidling og faglig konklusion.	Klar og struktureret analyse.	1 lektion.	Computer.
7. Fremlæggelse og evaluering	Præsentation for klassen.	Spørgsmål og feedback.	Træne argumentation og formidling.	Overbevisende fremlæggelse.	1 lektion.	PPT.

Case: Lille Gård

Lille Gård er en familieejet landbrugsvirksomhed, der driver en blandet bedrift med planteavl og malkekvæg i nærheden af en ådal. Virksomheden drives af ejeren samt fire ansatte, heraf to fuldtids-ansatte, en elev og en flexjobber, der arbejder 15 timer om ugen.

Virksomheden driver 220 ha med et grovfo-der-sædskifte bestående af majs, græs og en mindre mængde korn til modenhed. Jorden er meget sandet og kan vandes med et gammelt anlæg samt to ældre vandingsmaskiner. Generelt drives ejendommen med en ældre maskinpark, og maskinstationen udfører alle de tunge opgaver i marken.

Husdyrproduktionen består af 200 årskøer inkl. opdræt. Køer og opdræt går i samme stald, og ydelsen ligger på 11.200 kg EKM. Køerne bliver malket i en malkestald. Pt. er det kun de drægtige kvier, der kommer på græs i sommerhalvåret.

Virksomheden ønsker at forbedre sin bæredygtighedsprofil. Lille Gård har derfor udarbejdet en ESG-rapport, som sendes til realkreditinstituttet i forbindelse med et jordkøb på 30 ha, i håb om at opnå bedre finansieringsvilkår gennem ESG-initiativer.

CASE: ESG-rapport Lille gård

E – Miljø

CO₂-reduktion:

- Implementering af præcisionslandbrug for at reducere brændstofforbrug og udledning.
- Score mini 60 p. i Arla klimatjek
- Fodring med Bovaer
- Selvforsyningsgrad på minimum 65%
- Foder effektivitet.

Biodiversitet:

- Etablering af blomsterstriber og små skovområder for at styrke naturens økosystemer.
- Sikre en høj HNV score på allerede eksisterende natur på bedriften.
- Etablering af nyt skovareal omkring ejendommen.

Vandforbrug:

- Optimering af vandingssystemer i marken.
- Reducere vandforbruget i stalden.

S – Socialt ansvar

Dyrevelfærd:

- Køerne på græs minimum 100 dage.
- Ko og kalve-dødelighed under landsgennemsnit.

Medarbejderforhold:

- Efteruddannelse af ansatte, om bæredygtigt landbrug.

Lokalsamfund:

- Samarbejde med lokale skoler om landbrugsundervisning.

G – Ledelse

Gennemsigtighed:

- Åben ESG-rapportering med årlige bæredygtigheds mål.

Risikostyring:

- Implementering af en ESG-politik for at sikre compliance med lovgivning og markedsstandarder.

CASE: Lille Gård (fortsat)

Arbejdsspørgsmål

Ud fra den udleverede case-egendom skal eleverne analysere:

- 1 Hvad er ESG, og hvilke faktorer er væsentlige i landbrugsvirksomheder?
 - Har Lillegård valgt de relevante ESG-parametre?
- 2 Hvordan vurderer realkreditinstitutter ESG-tiltag i kreditgivningen?
 - Brug "Notat om ESG-kreditgivning", side 3-16.
- 3 Hvilke ESG-tiltag kan Lillegård implementere for at forbedre finansieringsvilkårene?
- 4 Hvordan kan ESG-tiltag påvirke driftsøkonomien på kort og lang sigt?

Besvarelse af arbejdsspørgsmål (krav til elevprodukt)

- Eleverne skal udarbejde en analyse indeholdende:
- Resumé af realkreditinstitutternes ESG-krav
- Gennemgang af de analyser, eleven har foretaget
- Afgrænsninger og overvejelser
- Sammenligning af lån med og uden ESG-fordele
- Beregning af økonomiske konsekvenser for Lillegård
- Konklusion og begrundet valg af realkreditlån
- Forslag til yderligere ESG-optimering
- Produktkrav.

Eleven afleverer:

- En skriftlig analyse (max 9.600 anslag)
- En præsentation (PowerPoint) med:
- Konklusioner
- Økonomiske beregninger
- ESG-forslag.

Kilder og værktøjer

- Realkreditinstitutternes ESG-politikker (DLR, RD, Nykredit, Totalkredit)
- SEGES virkemiddelskatalog
- Danske Bank: Green Bond Framework
- Notat om ESG-kreditgivning
- Låneberegner fra banker og realkreditinstitutter
- Lærebogen fra Systime kap. 6-7.

HF2 EUD/EUX Bæredygtighed, husdyr og plantedyrkning: ESG i landbruget – fra begreb til praksis

Overordnede mål:

- Eleverne får kendskab til, hvad ESG er, og hvordan det anvendes i erhvervslivet og landbruget.
- Eleverne kan forklare, hvad "E'et" (Environmental) dækker over, og hvordan landbruget påvirker miljø, klima og natur.
- Eleverne kan redegøre for og vurdere relevante virkemidler, der reducerer landbrugets miljø- og klimabelastning.
- Eleverne kan anvende deres viden i et konkret projekt, hvor de analyserer og udvikler forslag til miljøforbedringer på en bedrift.
- Eleverne får forståelse for, hvordan miljøindsatser kan kobles til virksomhedens bæredygtighed og fremtidige strategi.

Samlet omfang:

En til to ugers varighed, samlet set. Forløbet vil foregå løbende i undervisningen i alle fag.

Forløbsbeskrivelse:

Forløbet indledes med en introduktion til ESG-begrebet og dets betydning for landbruget, hvor eleverne får en grundlæggende forståelse for de tre dele – Environmental, Social og Governance. Herefter rettes fokus mod E'et, som danner den faglige kerne i forløbet.

Eleverne arbejder først med at forstå landbrugets miljø- og klimaaftryk gennem temaer som næringsstofkredsløb, CO₂-udledning, natur og biodiversitet. Derefter introduceres konkrete virkemidler og løsninger fra både plante- og husdyrproduktionen, som kan reducere miljøbelastningen og styrke bæredygtigheden.

Til slut i forløbet arbejdes der med data og dokumentation, hvor eleverne afprøver værktøjer til klimaberegning og vurdering af miljøeffekt. Forløbet afsluttes med et miniprojekt, hvor eleverne anvender deres viden på en konkret bedrift (egen praktik eller case) og udarbejder forslag til miljøforbedringer, som de præsenterer for klassen.

Progressionen går dermed fra forståelse og begrebskendskab over faglig fordybelse i virkemidler til anvendelse og perspektivering i praksis.

Aktivitet	Indhold	Elevinvolvering	Læringsmål	Tegn på målopfyrelse	Omfang	Materialer
1. Introduktion til ESG og Bæredygtighed	- Kort introduktion til E, S og G. - Eksempler fra landbrugssektoren. Diskussion: Hvad betyder bæredygtighed for min virksomhed? - Eleverne laver en hurtig ESG-scan af deres praktikbedrift (f.eks. 3 styrker og 3 udfordringer).	Dialog og kobling til praksis.	Give en introduktion og et kendskab til begrebet.	At eleverne kan sidde og tale indbyrdes om emnet, og de kan lave en begyndende kobling til deres praktiksted.	4x45 min.	Evt. et stort stykke papir som grupperne kan lave en planche på.
2. Miljø og klima som kernen, E'tet	- Landbrugets drivhusgasudledning (CO₂, metan, lattergas). - Ressourceforbrug og næringsstofkredsløb (N og P). - Natur og biodiversitet. Øvelser: kulstofbinding, næringsstofbalancer, naturhensyn. - Arbejde med cases fra SEGES eller lokale bedrifter.	Dialog og gruppe arbejde.	Give eleverne sammenkoblingen mellem fagene. Eleverne kan identificere miljøpåvirkninger og forbedringspotentialer.	Eleverne kan forklare E'tet, i ESG, hvad det dækker over og hvilke påvirkninger landbruget kan have på miljø, klima og naturen.	4x45 min.	Klimakataloget, lærebøger (f.eks.: Bæredygtig landbrugsproduktion) og anvisninger til diverse hjemmesider omkring emnet. Fosfor Link: fosforkredsløbet
3. Virkemidler i planter- og husdyrproduktion	Plantedyrkning: efterafgrøder, reduceret jordbearbejdning, præcisionsgødsning, kulstofbinding. Husdyr: fodereffektivitet, metanreduktion, gyllebehandling, biogas. Opgave: Virkemidler i planter- og husdyrproduktion.	Notat eller plakat over valgte virkemidler og forventet effekt.	Give eleverne redskaberne til at kunne bruge virkemidler mm. i praksis.	Synliggøre for eleverne, hvordan og hvilke virkemidler man har at gøre med, indenfor husdyrbruget og planteavl, for at opnå effekt på klimaet. Eleverne kan arbejde og navigere mellem virkemidlerne.	4x45 min.	Opgave: Virkemidler i planter- og husdyrproduktion (se opgave nedenfor). Virkemiddelkatalog: https://klimaraadet.dk/da/udforsk-vores-virkemiddelkatalog Landbrugsinfos ESG virkemiddelkatalog, Mark Kvæg og Gris SEGES Innovations rapport over "Klimavirkemidler til Dansk landbrug 2024"

Aktivitet	Indhold	Elevinvolvering	Læringsmål	Tegn på målopfyrelse	Omfang	Materialer
4. Data, dokumentation og målinger/teori	- Gennemgang af klimaværktøjer (f.eks. ESGreen Tool, Klimakompasset). - Hvordan indsamles og anvendes data i klimaregnskaber?	Klimaprofil for egen bedrift eller case.	Give et indblik i, hvad forskellige tiltag har af betydning for bedriften.	Eleverne kommer til at arbejde med konkrete virkemidler, som de kan afprøve og se effekten af.	4x45 min.	SEGES Innovation: <i>Klimaregnskab og ESG i landbruget</i> Link: Bæredygtig udvikling og ESG-rapportering Landbrug & Fødevarer: <i>Klimavejen 2030</i> Link: ESG ESGreen Tool/Climate II Link: klimakompasset.dk Øvelse: beregn et CO ₂ -aftryk (se øvelse nedenfor).
5. Besøg på en ejendom eller virksomhed	Virksomhedsbesøg, hvor eleverne får et indblik i, hvordan og hvorfor der arbejdes med ESG-afrapportering "i den virkelige verden", og hvordan det evt. kan udvikles til det positive.	De skal søge viden til besøget, og bringe det frem under besøget.	Koblingen til den virkelige verden – hvorfor er så vigtigt at kende til.	Refleksioner over, hvad det har af betydning for landbruget, og hvordan vi kan vende det positivt.	2x45 min.	
6. ESG-mini-projekt: E'tet i praksis	Opgave: ESG-miniprojekt.	Projekt: "E'tet på min bedrift" – skriftlig rapport og mundtlig fremlæggelse.	At få eleverne til at koble det hele sammen til praksisnært projekt.	Eleven og gruppen kan udarbejde en konkret model for, hvordan bedriften kan arbejde med tiltag, som i sidste ende kan forbedre dens "E" i en evt. rapport.	2-3 skrive dage, og forberedelse til fremlæggelse, og evaluering.	Opgave: ESG-miniprojekt (se nedenfor).

Evaluerings af forløbet: Diskussioner og refleksioner løbende gennem processen.

Opgave: Virkemidler i planter- og husdyrproduktion

Vælg 2 virkemidler og vurder effekt og økonomi

Øvelse: Beregn et CO₂-aftryk

Beregning af CO₂-aftryk (praktisk øvelse)

Eleverne vælger én produktion, f.eks.:

- Oksekød
- Svinekød
- Mælk
- Korn/hvede.

Eleverne undersøger:

- CO₂-aftryk pr. kg produkt i Klimakompasset. dk
- Emissioner for den valgte produktion i ES-Green Tool / Climate II (f.eks. CH₄ fra dyr, N₂O fra gødning, CO₂ fra energi)
- Klimadrivere og nøgletal fra SEGES klimaregnskab
- Forslag til reduktionstiltag fra Klimavejen 2030.

Beregn CO₂-aftryk pr. kg produkt

Eleverne beregner:

$$\text{CO}_2 \text{ pr. kg produkt} = \frac{\text{samlet udledning i CO}_2\text{e}}{\text{produceret mængde}}$$

Grafik: AdobeStock

Opgave: ESG-miniprojekt

- Eleverne vælger en bedrift (egen praktik eller case).
- De beskriver virksomhedens vigtigste miljøpåvirkninger.
- De udarbejder 2–3 forslag til forbedringer (f.eks. reduceret CO₂, øget biodiversitet, lavere N-tab).
- De vurderer faglig, økonomisk og strategisk effekt.
- Fremlæggelse og diskussion.

Grafik: AdobeStock

PL Økonomi og produktionsstyring: ESG i praksis – ressourcer, forbrug og CO₂e:

Overordnede mål:

Det overordnede mål er at skabe forståelse for, hvordan en virksomhed kommer frem til sit CO₂-forbrug ved at fremstille en vare (mælk, kød, korn).

Dette passer ind i kompetencemålene:

Eleven kan tilrettelægge og gennemføre en landbrugsproduktion på baggrund af biologisk, produktionsteknisk og økonomisk indsigt.

Eleven kan analysere og vurdere en landbrugsproduktion og på baggrund heraf gennemføre ændringer i den daglige produktion.

Samlet omfang:

Det forventes, at selve elevdeltagelsen vil være én dag, og forløbet bygger oven på det arbejde, der allerede laves i produktionsstyringsfagene og i økonomiundervisningen.

Formål med projektet i relation til undervisningen

Målet er at skabe forståelse hos den studerende for, at alle de handlinger, de foretager, når de arbejder i virksomhederne, påvirker CO₂-aftrykket fra produktionen. De skal derved opnå forståelse og delvis kompetence til selv at kunne beregne CO₂-aftrykket på de producerede enheder.

Forløbsbeskrivelse:

Løbende igennem den undervisning, som produktionslederne får i deres specialegren (kvæg, mark og gris), bliver de undervist i dataindsamling og optimering af driften. I økonomi bliver de undervist i at lave en driftsgrensanalyse, hvor regnskabet deles op på de enkelte driftsgrene.

Med udgangspunkt i dette arbejde vil vi bede de studerende om at beregne CO₂-aftrykket på produkterne mælk og slagtegrise, da dette er de mest simple

produkter. Først finder de ud af, hvor meget af hvert input der er blevet brugt i produktionen. Derefter beregner de, hvor meget CO₂ dette forbrug udleder pr. enhed. Deres beregnede CO₂-belastning pr. produkt skal til sidst sammenholdes med de niveauer for CO₂, som branchen og andre aktører publicerer.

Afslutningsvis skal forløbet lede frem til, at hver studerende kan beregne og forstå, hvordan de er kommet frem til CO₂-belastningen på deres produkter.

Forløbets karakter:

Dette er en videreudvikling af eksisterende undervisning

Aktivitet	Indhold	Elevinvolvering	Læringsmål	Tegn på målfrielse	Omfang	Materialer
Undervisning i driftsgrensanalyse.	De får udleveret et regnskab, som hver enkelt studerende skal opdele, så de finder frem til, hvordan det økonomiske resultat bliver pr. driftsgren.	Det er de studerende, der selv skal foretage fordelingen og opbygningen, af det regneark de skal bruge.	De studerende skal forstå at fordele den samlede drift ud på driftsgrenene samt forstå, at alt det der forbruges, skal relateres til en aktivitet i virksomheden.	At de kommer frem til at have et regneark, der kan bruges til opdeling af input og output i virksomheden. At de kan forholde sig til de resultater de kommer frem til, at de kan sammenligne deres tal/resultater med andres.	18 lektioner.	Regnskab fra en landmand.
Beregning af CO ₂ e	Med udgangspunkt i Driftsgrenanalysen beregnes antal forbrugte enheder. Disse benyttes i beregning af CO ₂ e.	De skal kunne finde forbrug samt koble til CO ₂ -aftryk på forbruget og relatere til output.	Forstå kobling mellem forbrug, emission og output, herunder CO ₂ e.	Konstruktive besvarelser.	6 lektioner.	Driftsgrenanalyse samt forbrugets emissioner. Link: www.klimafoderdatabase.dk

Evaluering af forløbet:

Evaluering ved en mundtlig feedback fra de studerende til underviseren.

PL: ESG Climate og Report PL

Overordnede mål:

(Kompetencemål og mål for faget/fagene)

- K41)** Eleven kan tilrettelægge og gennemføre en landbrugsproduktion på baggrund af biologisk, produktionsteknisk og økonomisk indsigt.
- K42)** Eleven kan analysere og vurdere en landbrugsproduktion og på baggrund heraf gennemføre ændringer i den daglige produktion.
- K43)** Eleven kan tage ansvar for at lede, udvikle og motivere personale på et landbrug og oplære unge i landbrugsuddannelsen.

Formål:

Det er vigtigt for en produktionsleder at arbejde med ESG på en landbrugsbedrift, fordi det sikrer en ansvarlig og bæredygtig drift, der tager hensyn til miljø, sociale forhold og god ledelse.

For produktionslederen betyder det bedre ressourceudnyttelse, overholdelse af lovkrav og styrket konkurrenceevne, samtidig med at bedriften fremtidssikres i forhold til markedets og samfundets stigende krav til bæredygtighed.

Det sætter jer i stand til at udarbejde en god virksomhedsoversigt, som samtidig kan påpege styrker og mulige forbedringspunkter på bedriften

Samlet omfang:

4 dage i alt 28 lektioner

Forløbsbeskrivelse:

Forløbet tager udgangspunkt i de studerendes egne ejendomme. Det indledes med, at hver studerende modtager en kopi af med data fra egen ejendom. (SEGES)

Forud for forløbet har de studerende i deres linjefag arbejdet med virkemiddelkatalogerne fra SEGES og fået indsigt i virkemidlernes betydning. Derudover har de deltaget i et biologiprojekt, hvor biologiske processer er blevet gennemgået.

Som forberedelse har de også gennemført et analyseprojekt med fokus på økonomi, produktion og ledelse – herunder en grundig gennemgang af arbejdstid og arbejdsmiljø.

Forventet produkt:

- Kort præsentation af ejendommen, samt en ledelsesrapport. Dette afleveres på studie+.
- Desuden vil der være en præsentation på 20 min, hvor to grupper fremlægger ad gangen.

Vi arbejder ud fra denne taksonomi (FRA LIFFGO projektet) i dette projekt:

I skal kunne forklare scope 1, 2 og 3, samt fortolke data fra egne ejendomme. Herefter skal I kunne udvælge samt demonstrere relevante ESG-punkter og sammenligne tiltag og konsekvenser. I skal kunne fremkomme med forslag til optimeringer, udarbejde handleplaner og argumentere for de valgte ESG-indsatser.

Aktivitet	Indhold	Elevinvolvering	Læringsmål	Tegn på målopfyldelse	Omfang	Materialer
Dag 1: Intro til bæredygtighed og klima	Introduktion til klima, bæredygtighed, ESG, scope 1-3 og EU-forordninger.	Fælles dialog, spørgsmål, korte refleksionsopgaver.	Forstå grundbegreber inden for bæredygtighed og ESG-modellen.	Kan forklare scope 1-3 og ESG-formål.	2 lektioner.	PowerPoint Dalum Landbrugsskole: ESG-projekt – oplæg samt scope 1, 2 og 3. Konkretisering af landbrugsvirksomhedens bæredygtige målepunkter Link: ESG Arlas bæredygtighedsrapport Link: ESG Opgave 1: ESG-projekt – Oplæg (se nedenfor)
Dag 1: Intro til ESGreenTool og Report Climate	Gennemgang af ESGreenTool, datastruktur og rapportopsætning.	Arbejder i programmet, prøver funktioner, stiller spørgsmål.	Kunne navigere i værktøjet og forstå datakrav.	Kan finde og indtaste data korrekt.	2 lektioner.	ESGreenTool og Report Climate Link: ESGreenTool Eksempel på ledelsesrapport: Link: Eksempel på ESG-ledelsesrapportering
Dag 1: Ud af huset – hente data	Dataindsamling på 'egne ejendomme', f.eks. energiforbrug, dyrehold, areal.	Indsamler og dokumenterer data i grupper.	Forstå betydningen af praksisdata i ESG-regnskaber.	Møder tilbage med komplette datasæt.	Dag 1. 4 lektioner.	Huskeliste til ESG-projekt på PL: ESG
Dag 2: Analyse/udarbejdelse af ESGreenTool og ledelsesrapport	Indtastning af data, udregninger, analyse og rapportudkast.	Arbejder i grupper/individuel med egne cases. Evt. i gang med handleplaner.	Kunne udarbejde ESG-beregninger og analysere resultaterne.	Færdigt første udkast til rapport.	4. lektioner.	- PowerPoint Dalum Landbrugsskole: Dobbeltvæsentlighedsanalyse til PL november 2025 - Hvad er en dobbeltvæsentlighedsanalyse - Link: ESG: Se videoen Hvad er en dobbelt væsentlighedsanalyse? - ESGreenTool, rapportskabelon - Link: ESGreenTool - PowerPoint Dalum Landbrugsskole: - SMARTmål og handleplaner Opgave 3: SMART-mål og handleplaner (se nedenfor)

Aktivitet	Indhold	Elevinvolvering	Læringsmål	Tegn på målopfyldelse	Omfang	Materialer
Dag 2: Nykredit – oplæg om ESG og ledelsesrapport. Arbejd med scenarier, dobbeltvæsentlighedsanalyse og væsentlige punkter til handplan	Oplæg om, hvordan banker bruger ESG i kreditvurdering.	Stiller spørgsmål og diskuterer: <i>Hvordan kan ESG bruges overfor banken?</i> <i>Hvad kigger banken efter hos jer som kommende kunder, hvis I påtænker køb af ejendom?</i>	Forstå ESG rolle i økonomi og investeringsbeslutninger.	Kan forklare, hvorfor ESG-data påvirker lånemuligheder.	4 lektioner.	Oplæg, Nykredit præsentation Link: Lokalbank Odense Arbejd med arbejdsmiljø på bedriften Link: Landbrug Opgave 2: Dobbeltvæsentlighedsanalyse (se nedenfor)
Dag 3: Ledelsesrapport og opponenter	Præsentation af rapportudkast, struktureret feedback.	Er opponenter for andre grupper.	Kunne formidle fagligt og give konstruktiv feedback.	Fremlæggelser og tydelige forbedringsforslag.	2 lektioner.	Rapportudkast, feedbackskema.
Dag 3: Dobbelt væsentlighedsanalyse	Gennemgang af påvirkning/konsekvens, samt prioritering af tiltag.	Arbejder i grupper med skema og diskussion.	Kunne identificere væsentlige ESG-forhold.	Udfyldt væsentlighedsanalyse og prioriteringer.	2. lektioner.	Skema til væsentlighedsanalyse. Eksempel på en dobbeltvæsentlighedsanalyse
Dag 4: Klargøring af fremlæggelser	Eleverne laver planche, grafik og rapportoversigt.	Udarbejder visuelt materiale i grupper.	Kunne præsentere ESG-arbejde klart og struktureret.	Præsentation.	4. lektioner.	Præsentation ▪ PowerPoint Dalum Landbrugsskole: ▪ Præsentation af jeres produkt Opgave 4: Præsentation af jeres produkt/resultater (se nedenfor)
Dag 4: Fremlæggelse og evaluering	Fremlæggelser i store grupper + Forms-evaluering.	Præsenterer og evaluerer forløbet.	Reflektere over egen læring og præsentationsevner.	Gennemført fremlæggelse og udfyldt evaluering.	4. lektioner.	Forms-evaluering, præsentationer.

Evaluering af forløbet:

- Der er lavet en test i FORMS til vurdering af deres læring, samt en evaluering i SMART evaluering omkring forløbet.
- Uddybet beskrivelse af de enkelte aktiviteter i forløbet: (Diverse PowerPoints lagt på TEAMS "udviklede forløb Dalum.Grindsted")**

Opgave 1: ESG-projekt – Oplæg

**Beskriv jeres egen bedrift ud fra et ESG-perspektiv.
Brug viden om planetære grænser, scope 1, 2 og 3 samt aktuelle lovkrav.**

Forklar:

- Hvilke klimafaktorer, der påvirker jeres produktion.
- Hvor I ser de største påvirkninger på miljø og samfund.
- Hvordan jeres produktion potentielt påvirkes af klimaforandringer.
- Hvilke data I mangler for at kunne lave en fremtidig ESG-rapportering.

Grafik: AdobeStock

Opgave 2: Dobbeltvæsentlighedsanalyse

Lav en dobbeltvæsentlighedsanalyse for jeres bedrift.

Inkluder:

- Identifikation af væsentlige temaer (klima, biodiversitet, risici mv.)
- Vurdering af både indvirkning på omverden (insideout) og finansiell betydning for virksomheden (outsidein).
- En liste over jeres vigtigste interessenter.
- En kort begrundelse for, hvorfor hvert tema er væsentligt.

Grafik: AdobeStock

(Fortsættes)

Opgave 3: SMART-mål og handleplaner

Udvælg ét nøgletal fra jeres produktion (f.eks. levendefødte, foderudnyttelse, sygdomsniveau).

Udarbejd et SMARTmål:

- Specifikt: Hvad vil du nå?
- Målbart: Hvordan måles målet?
- Attraktivt: Hvorfor er målet vigtigt?
- Realistisk: Er det muligt med jeres ressourcer?
- Tidsbestemt: Hvad er deadline?

Lav derefter en kort handleplan med 3 konkrete indsatser, der skal sikre målopnåelse.

Opgave 4: Præsentation af jeres produkt/resultater

Forbered en præsentation af jeres ejendom, som beskrevet i oplægget.

Inkludér:

- Kort præsentation af ejendommen (beliggenhed, areal, produktion, jordtyper mv.)
- Dyrehold og fodringsstrategi.
- Medarbejdere og lokal samfundsrelation.
- Visualisering af jeres scope 1, 2 og 3 resultater i både ton CO₂e og procent.
- Beskrivelse og visualisering af forskellige scenarier.
- Valg af ét scenarie, begrundet ud fra dobbeltvæsentlighed.
- Handleplan for det valgte scenarie.

Grafik: AdobeStock

AØ Bæredygtighed: Bæredygtighed – klimadag

Overordnede mål:

- At de studerende opnår viden og kompetencer inden for ESG-rapportering.
- At de studerende får forståelse af værdien i at bruge ESG aktivt i projekter.
- At de studerende får forståelse for sproget inden for feltet. (Bæredygtighed, ESG, Scope 1, 2 og 3, LCA, CO₂e, dobbelt væsentligheds analyse).

Samlet omfang: 32 lektioner (å 45 min.).

Forløbsbeskrivelse:

I forløbet skal agrarøkonomerne arbejde med Arlas Klimatjekmodel, afsætningskanalernes syn på bæredygtighed og ESG-rapportering.

Derudover er de studerende på en ekskursion, hvor de besøger forskellige virksomheder (både afsætningskanaler og andelsselskaber samt underleverandører) samt andre virksomheder, som arbejder med naturressourcer.

På besøgene er fokus på, hvordan der arbejdes med bæredygtighedsvirkemidler, ESG-rapportering og andre bæredygtighedstiltag.

Virksomhederne er valgt ud fra, at deres forretningsmodel er baseret på cirkulær og bæredygtig tankegang.

Til sidst i forløbet skal de studerende samle op på de input, de har fået i ugens løb.

Aktivitet	Indhold	Elevinvolvering	Læringsmål	Tegn på målopfyldelse	Omfang	Materialer
Oplæg og arbejde.	Mejeriernes bæredygtighed.	Arbejde med Arlas klimatjek.	At forstå virkemidler og klimateffekt. Forstå Arla point-model.		4 lektioner.	
Oplæg Diskussion og quiz Arbejde	Generelt om bæredygtighed: - Hvad er ESG? - Virkemidler - ESGreenTool - Dobbelt væsentlighed. - Udfylde ESG-rapport. - Scope 1, 2 og 3 - Eksempler - Forberedelse til tur.	Diskussion. Arbejde med ESG-rapporter.	Kende til sproget/forkortelser. Forstå værdien af en ESG. Kende til hvordan en ESG er bygget op.		6 lektioner.	- PowerPoint - Virkemiddel kort ESGreenTool - Virkemiddelkataloger - Eksempler fra Arla Evt. - Skabeloner fra SEGES Opgave: ESG-rapport ESG Ledelsesrapport del 1 Link: link til landbrugsinfo "Vejledning til udfyldelse af kernefortællingen i ESG-ledelsesrapporten". Link: ESG Konkrete tiltag Link: ESG: Konkrete tiltag, der forbedrer din indsats for bæredygtig udvikling

Aktivitet	Indhold	Elevinvolvering	Læringsmål	Tegn på målopfyldelse	Omfang	Materialer
Ekskursion	- REMA 1000 - Arla HQ Viby - Lille Vildmosecentret - Jysk Muld - RGS Nordic A/S - Stiesdal SkyClean - Redet Landbrug - Lykkegaard Landbrug ApS.		Møde virksomheder.		3 dage.	
Opsamling	- Opsamling på turen - Færdiggøre ESG-rapport - Vurdere ESG-rapporten som værktøj		Reflektere over input.		4 lektioner.	ESG ledelsesrapport del 2 Link: ESG: Konkrete tiltag, der forbedrer din indsats for bæredygtig udvikling Link: Her er de 26 mest effektive klimavirkemidler til landbruget
	Forberede fremlæggelse for resten af skolen.		Formulere og forklare.			

Evaluerings af forløbet:

For de studerende: Mundtlig evaluering umiddelbart når forløbet er afsluttet.

For undervisere: De studerendes input.

Opgave: ESG ledelsesrapport

**Miljømæssig(E),
Social(S)
Virksomhedsledelse (G)**

SEGES forventer, at alle landbrugsvirksomheder inden for få år skal aflægge årlige rapporter inden for hele ESG-området. EU har vedtaget, at den finansielle sektor skal kunne dokumentere sine kunders bæredygtighedsaftryk, og der er ved at blive udrullet lovgivning om rapportering på bæredygtighed.

I skal derfor som Agrarøkonomer have kendskab og kompetencer til at udfylde en ESG-ledelsesrapport med inspiration i de skabeloner som SEGES har udarbejdet.

Følgende [link til landbrugsinfo](#) findes et eksempel på ESG-ledelsesrapportering.

Klik ind på siden og læs den.

Opgave: ESG ledelsesrapportdel 1

Du skal nu øve dig i at udfylde en ESG-rapport ud fra en ejendom, som du kender meget godt. Du kan bruge skabelonen på Studie+ under ESGreenTool Climate som inspiration. Forestil dig, at du ejer virksomheden, og at det derfor er din kernefortælling og ESG-rapport, du skal udfylde.

Trin 1:

Skriv en kernefortælling. Se vejledningen i dokumentet "Vejledning til udfyldelse af kernefortællingen i ESG-ledelsesrapporten". Link: [ESG](#)

Tid: 45 min.

Trin 2:

Lav en dobbeltvæsentlighedsanalyse. Overvej, hvilke interessenter du vil inddrage, og hvad der er vigtigt for dem. Brug skabelonen "Dobbelt væsentlighedsanalyse". Link: [ESG](#)

Tid: 30 min.

Trin 3:

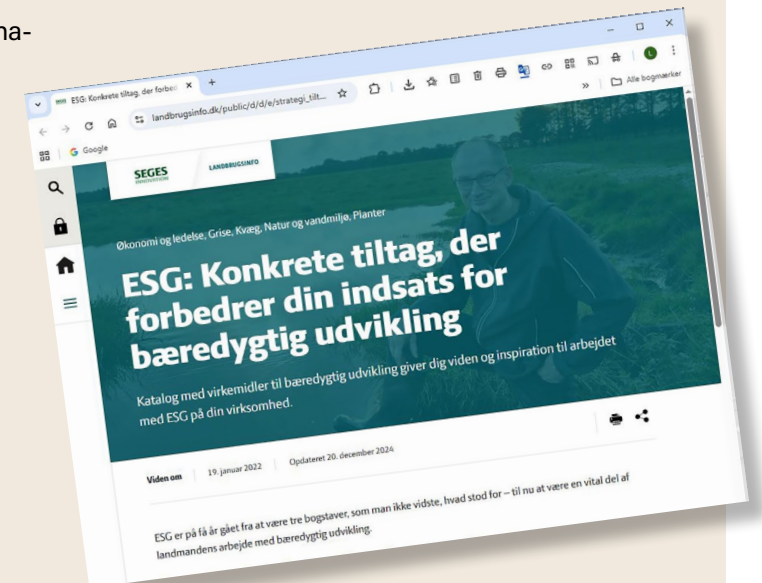
Udvælg nogle indikatorer, som skal indgå i din ESG-rapport. Det skal gøres på baggrund af kernefortællingen og dobbeltvæsentlighedsanalysen.

Tid: 60 min.

Trin 4:

Kom med konkrete tiltag på virkemidler, som passer til din virksomhed, og som du mener kan være din indsats for en mere bæredygtig udvikling. Nogle af virkemidlerne er måske allerede implementeret – så fortæl om det! Andre passer måske slet ikke til dig eller din virksomhed og strategi. Brug dette link: [ESG: Konkrete tiltag, der forbedrer din indsats for bæredygtig udvikling](#) til at finde virkemidler.

Brug gerne hinanden i klassen til at diskutere, hvordan rapporten skal udfyldes. Nogle områder af ESG kan være svære at udfylde, især da SEGES' klimaberegninger i ESGreen Tool stadig er nye og under udvikling. Et realistisk bud eller gennemsnitstal er helt i orden, så længe du gør opmærksom på, at det er et skøn.

Opgave: ESG ledelsesrapportdel 2

**Miljømæssig(E),
Social(S)
Virksomhedsledelse (G)**

I har nu stiftet kendskab til ESG og besøgt virksomheder som på hver deres måde arbejder med bæredygtig udvikling. I skal nu tage fat i ESG-rapporterne igen – denne gang handler fokus på udvikling og scenarier.

Opgave

Færdiggør/forbedr arbejdet fra sidst – nogle er jer er færdig, andre er ikke helt. Vi har arbejdet med kernefortælling, milepæle, fakta om bedriften, risikoområder/muligheder samt E, S og G.

Udvælg 2-5 virkemidler som du kunne tænke dig at udvikle din ejendom efter. Virkemidlerne er udprintet på bordet og kan også findes i dette link: [ESG: Konkrete tiltag, der forbedrer din indsats for bæredygtig udvikling](#).

Brug lidt tid på at sætte dig ind i virkemidlerne og vælg dem, som bedst passer til dig og din

virksomhed. Inden for klima er der udgivet en rapport med de [Her er de 26 mest effektive klimavirkemidler til landbruget](#).

Rapporten kan du bruge som supplement.

Når du har valgt dine virkemidler, skal du prioritere, hvor vigtige de er for virksomheden. Derefter skal du beskrive, hvordan du vil implementere virkemidlerne på ejendommen. Hvem skal være ansvarlig? Hvad er tidsrammen? Hvornår er man i mål?

Tid: 120 min.

I skal finde sammen i jeres fagspecialer. Fortæl om, hvilke virkemidler I har valgt, samt hvordan I vil implementere dem på ejendommen. Diskutér fordele og ulemper ved hinandens valg – brug konstruktiv kritik. I fagområder skal I beslutte, hvem der skal præsentere ESG-rapporten for resten af klassen.

Hjælp hinanden med at forbedre jeres udviklingsscenarier.

Tid: 60 min.

Præsentation af ESG-rapporter og udviklings-scenarier. Efter hver præsentation skal resten af klassen vurdere:

Hvad var godt? – Hvad kan gøres bedre?

Tid: 60 min.

Opsamling:

Lav en vurdering af værktøjet ESG-rapportering. Hvilke styrker har værktøjet? Hvilke svagheder?

AØ strategisk ledelse: ESG

Overordnede mål:

Samlet omfang: 22 lektioner a 45 minutter.

Forløbsbeskrivelse:

- Eleven kan etablere og udvikle en landbrugs-virksomhed med baggrund i ressourceorienteret strategi under anvendelse af biologisk, teknisk og økonomisk viden.
- Eleven kan foretage miljø- og ressourcestyring på baggrund af viden om økologiske sammenhænge, eksisterende lovgivning og politiske tiltag.
- Eleven kan forestå en balanceret udvikling af landbrugsproduktionen under hensyn til det omgivende samfund.

- Eleven kan etablere relevante kontakter og samarbejdsrelationer.
- Eleven kan indsamle og anvende relevant viden.
- Eleven kan vurdere risici og muligheder ved ændringer i de politiske rammevilkår og konsekvenser for virksomheden.
- Eleven kan udvikle personlige lederegenskaber til at kunne agere som leder og i et politisk miljø.

Mål for faget

- Eleven kan redegøre for relevante begreber og lovgivning i forhold til arbejdet med ESG.
- Eleven kan redegøre for begrebet "bæredygtighed", og kan vurdere, hvordan landbruget bidrager hertil.

- Eleven kan vurdere, hvordan jeg arbejder med E, S og G i en ESG-rapport på et landbrug.
- Eleven kan redegøre for scope 1, 2 og 3.
- Eleven kan distingvere mellem direkte emissioner og indirekte emissioner.
- Eleven har kendskab til, hvordan Danish Agro arbejder med ESG.
- Eleven har kendskab til, hvordan man arbejder med ESG hos Store Bouet ved Ulrik Lunden.
- Eleven kan redegøre for, hvad en dobbelt væsentlighedsanalyse er.
- Eleven har kendskab til, hvordan en finansiell virksomhed arbejder med ESG, og hvordan det påvirker dine dispositioner som landmand.

Forløbsbeskrivelse:

Aktivitet	Indhold	Elevinvolvering	Læringsmål	Tegn på målfrielse	Omfang	Materialer
Oplæg om bæredygtighed	Oplæg og diskussion om begrebet bæredygtighed, klodens ressourcer.	Eleverne skal selv beregne, hvor mange kloder de bruger om året. Diskussion om bæredygtighed.	Elever skal forholde sig til vores ressourceforbrug i den vestlige verden, og til begrebet bæredygtighed.	Om eleverne i deres evaluering har opnået en mere reflekteret tilgang til arbejdet med bæredygtighed.	1,5 lektioner.	Hvor mange kloder bruger du selv om året? Link: Ecological Footprint Calculator

Aktivitet	Indhold	Elevinvolvering	Læringsmål	Tegn på målfrielse	Omfang	Materialer
Begreber i forhold til ESG	Eleverne skal have kendskab til begreberne: ▪ CSDR ▪ EU taksonomi ▪ Omnibus ▪ ESRS ▪ Science Based Target.	Eleverne arbejder med hvert sit begreb i forskellige grupper, som de efterfølgende præsenterer for hinanden.	Begreberne.	At de kan forstå dem, når de præsenterer.	1,5 lektioner.	Diverse link til hjemmesider CSDR, EU taksonomi, Omnibus, ESRS, Science Based Target Link: ESG
Affaldshiarkiet og sommerfuglemodellen	Eleverne skal kunne forholde sig til, hvordan vi udnytter vores ressourcer bedst muligt.	Eleverne får deres eget "affaldsproblem" i forhold til deres driftsgren, som de skal analysere ved hjælp af sommerfuglemodellen.	At tænke på hvordan mest muligt affald genanvendes/genbruges.	At de kan anvende sommerfuglemodellen.	1 lektion.	PowerPoint Nordjyllands Landbrugsskole: UV 1_Begreber_sommerfuglemodel_S og G.
ESG rapportering S og G	Eleverne forholder sig til punkterne S og G.	Laver gruppearbejde om punkterne S og G, taget fra ESRS.	Hvilke ESRS er relevante på et landbrug, og hvordan kan man måle på dem.	At de kan forholde sig til, hvilke punkter der er væsentlige i forhold til landbrug.	2 lektioner.	Fortsat: PowerPoint Nordjyllands Landbrugsskole: UV 1_Begreber_sommerfuglemodel_S og G.
Scope 1, 2 og 3	Eleverne arbejder med Scope 1, 2 og 3.	Eleverne arbejder med scope 1, 2 og 3 for et landbrug og en andelsvirksomhed.	Eleverne arbejder med scope 1, 2 og 3 for et landbrug og en andelsvirksomhed.	At de kan se forskellen på scope 1, 2 og 3.	1,5 lektioner.	PowerPoint Nordjyllands Landbrugsskole: UV 2_Scope 1-2 og 3
Besøg på virksomhed	Danish Agro og landmand præsenterer, hvordan de arbejder med ESG.	Diskussion undervejs.	Hvordan landbruget og dets andelsvirksomheder arbejder med ESG.		4,5 lektioner.	

Aktivitet	Indhold	Elevinvolvering	Læringsmål	Tegn på målfrielse	Omfang	Materialer
Dobbelt væsentlighed	Besøg fra to finansielle virksomheder der fortæller hvordan de arbejder med Dobbelt Væsentlighed og ESG. Derudover oplæg om dobbelt væsentlighed fra undervisning.	Diskussion undervejs.	Hvordan finansielle virksomheder arbejder med ESG og det påvirker dit virke som landmand. De kan redegøre for, hvad en dobbelt væsentlighedsanalyse er.	At de kan stille kvalificerede spørgsmål til gæsteunderviser.	6 lektioner.	PowerPoint Nordjyllands Landbrugsskole: Dobbelt væsentlighed (2)
Dobbelt væsentlighed	Rollespil om dobbelt væsentlighed.	De har selv roller i rollespillet.	Sætte deres tilegnede viden i spil, og bruge argumentationen i en fiktiv virkelighed.	At de tør/kan spille deres roller med velovervejede argumenter.	3 lektioner.	Kvæg opgave om rollespil (se nedenfor). Gris og planter opgave om rollespil (se nedenfor).
Quiz og evaluering	Quiz og evaluering.	De skal deltage i quizzen og selv udfylde evalueringen.	Opfølgning på temaet.	At de klarer sig godt i quizzen.	1 lektion.	Eksempel på Quiz fra Nordjyllands Landbrugsskole Link: ESG

Evaluering af forløbet:

Eleverne giver feedback på dagene, hver eftermiddag samt når forløbet er afsluttet.

De har lavet en quiz på skoletube <https://presenter.ahaslides.eu/share/ao-afsluttende-quiz-esg-forlob-1762241232600-jffw5ki6t4>

Til slut har eleverne lavet en evaluering i forms.

Opgave: Beskrivelse til kvæg opgave om rollespil

Gårdbeskrivelse:

Kvægbrug med 300 malkekøer.

Staldanlæg:

Gården råder over et moderne staldanlæg til ca. 300 malkekøer samt opdræt. Malkekøerne er opstaldet i en løsdriftsstald med sengebåse og gum-mimåtter.

Der er installeret automatisk fodringssystem og malkerobotter, som sikrer effektiv malkning og dataindsamling om dyrenes sundhed og ydelse.

Der er tilknyttet en kalvestald med enkeltbokse og fællesbokse. Gødningshåndteringen sker via skraberanlæg og gyllebeholder med kapacitet til 8 måneders opbevaring.

Jordtillæggende:

Gården har et samlet jordtillæggende på ca. 190 ha, fordelt på følgende afgrøder:

- **Majs til ensilage** – ca. 60 ha
- **Græsmarker (slæt og afgræsning)** – ca. 70 ha
- **Vinterhvede og vårbyg** – ca. 30 ha
- **Efterafgrøder og brak** – ca. 20 ha
- **Engarealer** – ca. 10. ha

Jorden ligger samlet omkring ejendommen og er karakteriseret ved **JB 4-6**. Der er god dræning og adgang til vanding på de mest sandede arealer.

Grafik: AdobeStock

RollespilHentet fra <http://www.sosu-simulation.dk/SIM-Standarder>

Simulation – emne: Dobbelt væsentlighedsanalyse.	Læringsudbytte: <i>Eleven kan redegøre for interessenter i arbejdet med at lave en dobbelt væsentlighedsanalyse.</i> <i>Eleven kan komme med input til en dobbelt væsentlighedsanalyse.</i>
Planlagt tid: 30 minutter BRIEFING 60 minutter SCENARIE 45 minutter DEBRIEFING.	
Målgruppe: Agrarøkonom.	Fagmål: <i>Eleven kan forestå en balanceret udvikling af landbrugsproduktionen under hensyn til det omgivende samfund.</i>
Elevforudsætninger Teoretisk viden: Eleven skal have kendskab til en ESG-rapport og en dobbelt væsentlighedsanalyse.	Elevforudsætninger Praktiske færdigheder: <i>Ikke relevant.</i>
Simulationsbeskrivelse	
Case resumé: ▪ Du er ejer på Mariannelund kvægbrug. ▪ Du er en del af fremtidens landmænd og ønsker at få udarbejdet en ESG-rapport. For at få alle aspekter med i rapporten ønsker du at få lavet en dobbelt væsentlighedsanalyse, hvor mange interessenter byder ind. ▪ Derfor indbyder du til en arbejdsdag, hvor du kan få input og arbejde med dobbelt væsentlighedsanalysen.	Beskrivelse af rollefordelingen i scenariet: ▪ Ejer ▪ Formand for idrætsforeningen/lokal ildsjæl ▪ Ansat i miljøafdeling i Aalborg kommune ▪ Driftsleder ▪ Virksomheds/økonomi-konsulent landboforening ▪ Bankrådgiver ▪ Lokalpolitiker.

Scenarieforløb:*Ejer er ordstyrer på dagen***Ejer:**

Tænk igennem, hvordan du gør tingene på din bedrift. Du er forholdsvis nyetableret og økonomi og økonomisk frihed på sigt spiller en stor rolle på din bedrift. Du har mange gode intentioner i forhold til ESG, men du har brug for, at det ikke koster for meget, da du stadig er i etableringsfasen, og har behov for at vise banken gode økonomiske resultater. Samtidig tror du på, at arbejdet med ESG er fremtiden, og vil meget gerne integrere hele mindsettet omkring både E, S og G på din bedrift og blandt dine medarbejdere.

Du skal forberede organiseringen af dagen, og sikre dig at du får et konkret udbytte af dagen.

Derudover skal du tænke meget på hvilke indsatser du synes er vigtige indenfor S og G. Find inspiration ved andre landbrug og større virksomheder [ESG: Hvad er ESG og hvad betyder det for din landbrugsbedrift](#)

Formand for idrætsforeningen/lokal ildsjæl:

Mariannelund har jorde lige op til boldbanen og skolen, og der kan være tung trafik igennem Nibe. Du ønsker et godt samarbejde med gården, men ønsker også, at gården tager hensyn til livet omkring idrætsforeningen/lokalområdet. Du har selv børn i skolen, som tidligere har brugt gården til temauger med landbrug. Du vil gerne, at lokalområdet inviteres ind, når der er f.eks. åbent landbrug på gården. Måske kan der tjenes en smule til idrætsforeningen i forbindelse med disse arrangementer.

Du skal inden mødet på gården undersøge, hvilke samarbejder der er mellem landbrug og lokalområder (generelt og lokalt), og bringe disse ideer med til mødet. [Landdistrikternes fællesråd](#)

Ansæt i miljøafdelingen:

Du er glad for at blive inviteret til debatten, og ser det som en oplagt mulighed for at få bredt budskabet omkring, hvordan landbruget på nogle områder sviner med kvælstof. Du elsker den grønne trepart, og ser det som din fornemste opgave at få denne implementeret. Hellere i dag end i morgen.

Inden mødet skal du læse op på den grønne trepart [Bred politisk aftale om Den Grønne Trepert indgået: Den største forandring af det danske landskab i over 100 år - Regeringen.dk](#)

Se hvilke muligheder du ser for Mariannelund

Driftsleder:

Du har arbejdet på bedriften i mange år, også under tidligere ejer. Du har stort fagligt kendskab til staldarbejdet med grisene/planteproduktionen og virkemidlerne for at nedbringe udledningen her. Du ved godt at arbejdet med ESG er vigtigt, men har også det du selv kalder "en sund skepsis" overfor ESG. Din rolle bliver specielt at byde i på "E".

Inden mødet skal du opdateres på virkemidlerne [Klimavirkemidler til dansk landbrug](#)

Derudover skal du inden mødet vurdere hvad der er relevant for Mariannelund

Virksomhedskonsulent:

Du er selvfølgelig helt med på grønne dagsordenen. Men din fornemste opgave er at beskytte bedriftens økonomi. Derfor er du den, der hele tiden vurderer den økonomiske konsekvens af indsatserne

Inden mødet skal du opdateres på virkemidlerne [Klimavirkemidler til dansk landbrug](#) og den grønne trepart [Bred politisk aftale om Den Grønne Trepart indgået: Den største forandring af det danske landskab i over 100 år - Regeringen.dk](#)

Bankrådgiver:

Du ved, at banken du repræsenterer, har brug for ESG-input, og arbejder henimod at kunne dokumentere deres kunders udledning. Derfor påskønner du virkelig at være en del af denne proces. Du skal dog beskytte dit udlån, derfor er du meget OBS på den økonomiske virkning på kort sigt.

Inden mødet skal du opdateres på virkemidlerne [Klimavirkemidler til dansk landbrug](#) og den grønne trepart [Bred politisk aftale om Den Grønne Trepart indgået: Den største forandring af det danske landskab i over 100 år - Regeringen.dk](#)

Lokalpolitiker:

Du er valgt fra Socialdemokratiet, lokalt fra Nibe. Du ved, at Aalborg kommune har mange indsatser for at blive en grønnere kommune, og har mange "grønne" mål, der skal opnås. Du er virkelig glad for at være inviteret til denne dag, hvor du føler I sammen kan komme videre med de mål, der er sat i kommunen.

Inden mødet skal du opdateres på Aalborg kommunes mål for en grønnere kommune.

[Under åben himmel](#)

Debriefing:

- Forestil jer at I nu er færdig med mødet.
- Nu skal I have udfyldt jeres dobbelt væsentlighedsanalyse ud fra de punkter I til jeres møde er blevet enige om.
- Hvad har vi lært i gruppen?
- Har det åbnet vores mindset for andre synspunkter end landbrugets?

Hentet fra <http://www.sosu-simulation.dk/SIM-Standarder>

Opgave: Beskrivelse til gris og planter opgave om rollespil

Staldanlæg:

Bedriften har et moderne staldanlæg til svineproduktion med ca. 1000 årssøer i en integreret produktion.

Der produceres både smågrise og slagtesvin. Staldene er opdelt i:

- **Søer og faring:** Farestald med klimastyring og bokse til individuel pasning.
- **Smågrise:** Klimastald med gulvvarme og automatisk fodring.
- **Slagtesvin:** Stald med tørfodringsanlæg og ventilation med varmegenvinding.

Der er etableret gyllebeholdere med tilstrækkelig kapacitet til opbevaring.

Jordtillæggende:

Bedriften har et samlet jordtillæggende på ca. 380 ha, fordelt på følgende afgrøder:

Vinterhvede – ca. 100 ha

Vårbyg – ca. 60 ha

Raps – ca. 60 ha

Rug – ca. 40 ha

Græsfrø -ca. 40 ha

Majs til foder – ca. 40 ha

Engarealer – ca. 40. ha

Jorden er overvejende klassificeret som **JB 5-6**, hvilket betyder lerjord med god vandkapacitet og næringsstofhold.

Der anvendes præcisionsjordbrug med GPS-styret såning og gødskning, og bedriften deltager i miljøtiltag som efterafgrøder og reduceret jordbearbejdning for at mindske udvaskning og erosion.

Rollespil

Hentet fra <http://www.sosu-simulation.dk/SIM-Standarder>

Simulation – emne: Dobbelt væsentlighedsanalyse.	Læringsudbytte: <i>Eleven kan redegøre for interessenter i arbejdet med at lave en dobbelt væsentlighedsanalyse.</i> <i>Eleven kan komme med input til en dobbelt væsentlighedsanalyse.</i>
Planlagt tid: 30 minutter BRIEFING 60 minutter SCENARIO 45 minutter DEBRIEFING.	
Målgruppe: Agrarøkonom.	Fagmål: <i>Eleven kan forestå en balanceret udvikling af landbrugsproduktionen under hensyn til det omgivende samfund.</i>
Elevforudsætninger Teoretisk viden: Eleven skal have kendskab til en ESG-rapport og en dobbelt væsentlighedsanalyse.	Elevforudsætninger Praktiske færdigheder: <i>Ikke relevant.</i>
Simulationsbeskrivelse	
Case resumé: ▪ Du er ejer på Mariannelund grise- og planteavlsbrug. ▪ Du er en del af fremtidens landmænd og ønsker at få udarbejdet en ESG-rapport. For at få alle aspekter med i rapporten ønsker du at få lavet en dobbelt væsentlighedsanalyse, hvor mange interessenter byder ind. ▪ Derfor indbyder du til en arbejdsdag, hvor du kan få input og arbejde med dobbelt væsentlighedsanalysen.	Beskrivelse af rollefordelingen i scenariet: ▪ Ejer ▪ Formand for idrætsforeningen/lokal ildsjæl ▪ Ansat i miljøafdeling i Aalborg kommune ▪ Driftsleder ▪ Virksomheds/økonomi-konsulent landboforening ▪ Bankrådgiver ▪ Lokalpolitiker.

Scenarieforløb:

Ejer er ordstyrer på dagen

Ejer:

Tænk igennem, hvordan du gør tingene på din bedrift. Du er forholdsvis nyetableret, og økonomi og økonomisk frihed på sigt spiller en stor rolle på din bedrift. Du har mange gode intentioner i forhold til ESG, men du har brug for, at det ikke koster for meget, da du stadig er i etableringsfasen, og har behov for at vise banken gode økonomiske resultater. Samtidig tror du på, at arbejdet med ESG er fremtiden og vil meget gerne integrere hele mindsettet omkring både E, S og G på din bedrift og blandt dine medarbejdere.

Du skal forberede organiseringen af dagen, og sikre dig, at du får et konkret udbytte af dagen.

Derudover skal du tænke meget på, hvilke indsatser du synes er vigtige indenfor S og G. Find inspiration ved andre landbrug og større virksomheder [ESG: Hvad er ESG og hvad betyder det for din landbrugsbedrift](#)

Formand for idrætsforeningen/ lokal ildsjæl:

Mariannelund har jorde lige op til boldbanen og skolen, og der kan være tung trafik igennem Nibe. Du ønsker et godt samarbejde med gården, men ønsker også, at gården tager hensyn til livet omkring idrætsforeningen/lokalområdet. Du har selv børn i skolen, som tidligere har brugt gården til temauger med landbrug. Du vil gerne, at lokalområdet inviteres ind, når der er f.eks. åbent landbrug på gården. Måske kan der tjenes en smule til idrætsforeningen i forbindelse med disse arrangementer.

Du skal inden mødet på gården undersøge, hvilke samarbejder der er mellem landbrug og lokalområder (generelt og lokalt), og bringe disse ideer med til mødet. [Landdistrikternes fællesråd](#)

Ansæt i miljøafdelingen:

Du er glad for at blive inviteret til debatten, og ser det som en oplagt mulighed for at få bredt budskabet omkring, hvordan landbruget på nogle områder sviner med kvælstof. Du elsker den grønne trepart, og ser det som din fornemste opgave at få denne implementeret. Hellere i dag end i morgen.

Inden mødet skal du læse op på den grønne trepart [Bred politisk aftale om Den Grønne Trepert indgået: Den største forandring af det danske landskab i over 100 år - Regeringen.dk](#)

Se hvilke muligheder du ser for Mariannelund.

Driftsleder: Du har arbejdet på bedriften i mange år, også under tidligere ejer. Du har stort fagligt kendskab til staldarbejdet med grisene/ planteproduktionen og virkemidlerne for at nedbringe udledningen her. Du ved godt, at arbejdet med ESG er vigtigt, men har også det du selv kalder "en sund skepsis" overfor ESG. Din rolle bliver specielt at byde i på "E".

Inden mødet skal du opdateres på virkemidlerne [Klimavirkemidler til dansk landbrug](#)

Derudover skal du inden mødet vurdere, hvad der er relevant for Mariannelund.

Virksomhedskonsulent: Du er selvfølgelig helt med på grønne dagsorden. Men din fornemste opgave er at beskytte bedriftens økonomi. Derfor er du den, der hele tiden vurderer den økonomiske konsekvens af indsatserne.

Inden mødet skal du opdateres på virkemidlerne [Klimavirkemidler til dansk landbrug](#) og den grønne trepart [Bred politisk aftale om Den Grønne Trepart indgået: Den største forandring af det danske landskab i over 100 år - Regeringen.dk](#)

Bankrådgiver: Du ved, at banken du repræsenterer, har brug for ESG-input, og arbejder henimod at kunne dokumentere deres kunders udledning. Derfor påskønner du virkelig at være en del af denne proces. Du skal dog beskytte dit udlån, derfor er du meget OBS på den økonomiske virkning på kort sigt.

Inden mødet skal du opdateres på virkemidlerne [Klimavirkemidler til dansk landbrug](#) og den grønne trepart [Bred politisk aftale om Den Grønne Trepart indgået: Den største forandring af det danske landskab i over 100 år - Regeringen.dk](#)

Lokalpolitiker: Du er valgt fra Socialdemokratiet, lokalt fra Nibe. Du ved at Aalborg kommune har mange indsatser for at blive en grønnere kommune, og har mange "grønne" mål der skal opnås. Du er virkelig glad for at være inviteret til denne dag, hvor du føler I sammen kan komme videre med de mål, der er sat i kommunen.

Inden mødet skal du opdateres på Aalborg kommunes mål for en grønnere kommune.

[Under åben himmel](#)

Debriefing:

- Forestil jer at I nu er færdig med mødet.
- Nu skal I have udfyldt jeres dobbelt væsentlighedsanalyse ud fra de punkter I til jeres møde er blevet enige om.
- Hvad har vi lært i gruppen?
- Har det åbnet vores mindset for andre synspunkter end landbrugets?

Hentet fra <http://www.sosu-simulation.dk/SIM-Standarder>